

מסורת הש"ס

(א) [מוקפסת פ"ג הי"ז],
(ב) [מוקפסת דמנחת פ"ג
ה"ד וחזקת פ"ה הי"ז],
(ג) [נעדר ערך דלם פי
דפי], (ד) [שם במוקפסת],
(ה) [פי שהיו רבלין ערוך
עך להש], (ו) [כריתות כה
ויעש], (ז) פי לו ולאשי
ביתו כי היו לו בני בית לרוב,
(ח) ס"א רש"ל, (ט) [ויקרא
יד], (י) [יומא סא: א], (יא) ט"ס
פה ושיך בסמוך אחר מלת
ולא לעשרים ושת, (יב) ושי
חוס' יומא נה. ד"ה מין
ומס' זכתיס כה. ד"ה הולץ
ומס' סוכה לו. ד"ה י',

מוסף רש"י

דהנה כריך ידיה
בשיראי. כיו שלא יכלך
ידו כשנר וזכס (כריתות
כח). בקינור סעודה.
לחמר אכלו (שם).

מוסף תוספות

א. דחשיב הסודר כמו
גוף הלולב. חוס' כחל"ש.

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נו.

עין משפט נר מצוה

נה א מ"י פ"ה מהלכות
מעשה קדנות הל"כ:

רבינו חננאל

ואוקימנא לה לר' יוסי ולר'
שמעון, ובאי אף דקתני הא
והא אלפת, והכי קתני
נותנין ללפת ולכרוב, ר'
יוסי אומר ואף לקפלוט,
ר' יוסי הוא התנא קמא
דפליג על ר' שמעון, ותניא
אידך נותנין פאה ללפת
ולקפלוט, ר' שמעון אומר
ללפת ואף לכרוב, ר"ש
הוציא התנא קמא ר' יוסי,
במצא תנא קמא דר' יוסי
ר' שמעון, ות"ק דר' שרבי
יוסי, ואמאי דקתני ת"ק
ראשון, מוסיף עליה בר
פלוניא אף כך וכך. בן
(א) גבי היין נותן פאה
לירק, בא אביו ומצאן
לעניים טעונות ועומדין
בפתח הגנה, אמר להם בני
השליכו מעליכם ואני נותן
לכם כפלים מעשר עני, לא
מפני שעניי צרה, אלא
מפני שאמרו חכמים אין
נותנין פאה לירק, ת"ד
בראשונה היו מניחין
עורות קדשים בלשכת בית
הפרה ולערב היו חולקין
אותן, והיו בעלי ורועות
נוטלין אותן בבורע,
הקדישום בעליהם לשמים
כר, עד כדי שיהיו עולי
רגלים וראין שבלאבתן
נאה בלי דלם. תניא קדוה
שקמה היו ביריות, והיו
בעלי ורועות נוטלין אותן
בבורע, עמדו בעליהן
והקדישום לשמים, עליהם
ועל כיצא בהן אמרו אוי
לי מבית חנן אוי לי
מלחישתן שהיו רכילין,
אוי לי מבית ביתוס אוי לי
מאלתן שהיו בעלי זרוע,
אוי לי מבית קתרוס, אוי
לי מקולמוסן שהיו חוקקין
חוקקין און. אוי לי מבית
ישמעאל בן פיאיבי, הוא
היה טוב ובני ביתו היו
בעלי אגונין, והם כהנים
גדולים ובניהם גוברין,
וחותנין אמריכלין
ועבדיהם חובטין העט
במקל. ת"ד ארבע צווחות
צווחה עזרה, שתים כהנים
ושתיים ביצאה, ראשונה
צווחה צאו מכאן בני עלי,
שטמא היכל ה'. ועוד
צווחה, צא מכאן יששכר
איש כפר ברקאי שמכבד
עצמו, דכריך ידיה בשיראי
ועבדי עבודה, תמצא
מבזה קדשי שמים ליגע
בהן בידו, ועוד צווחה שאו
שערים ראשיכם ויכנס
יוחנן בן נרבי תלמיד
פצאי ומילא כרסו מקדשי
שמים. ועוד צווחה עזרה
שאו שערים ראשיכם
ויכנס ישמעאל בן פיאיבי
תלמידו של פנחס וישמש
בכהנת גדולה. הדרן
עליך פרק מקום שנהגו

(א) אלו כ"ל בן מצא יין
וכ"ה בירושלמי כאן או שפי'
גורם בירושלמי בן נני היין
וכמוקפסת הג' מעשה בן נני יע' במלחא הפנים כאן.

אלא מפני שאמרו חכמים אין פאה לירק. ואם תאמר מכל מקום
ליפטר ממעשר מפני שהפקידים והפקר פטור ממעשר וי"ל
כז"ה דלמרי בנמ' פאה [פ"ו מ"א] אינו הפקר עד שיפקר לעניים
ולעשירים כשמיטה וילפינן (בירושלמי) משמיטה דכתיב תשמטנה
ונטשתה מה ת"ל ונטשתה יש לך
נטישה אחת שהיא כזו ומה היא זו
הפקר לעניים ולעשירים א"נ אפילו
בית שמאי דילפי מפאה וסברי דהפקר
לעניים הפקר (א) (הכא מחייבי משום
דהפקר בטעות הוה) וטעמא מפשט
התם דכתיב צפיה לעני ולגר מה
תלמוד לומר תעזוב אותם יש לך
עזיבה אחת שהיא כזו ומה היא זו
לעניים ולא לעשירים ומיהו צפיה
גופיה כולי עלמא מודו דפטורה
כדדרשין בספרי וצא הלוי כי אין לו
חלק ונחלה עמך יצא זה שיש לו ללוי
חלק בהן שאם הוא לוי עני נוטל פאה:
דברירך ידיה בשיראי. פירש
בקונטרס ותלפיה פוסלת
בקדשים דכתיב ולקח הכהן פסולת
שמהא לקיחה צעמא של כהן וא"ת
והא גבי לולב לא אמרינן הכי בפרק
לולב הגזול (סוכה דף לו.) גבי לא
לינקוט אינש לולבא בקודשא רבא
אמר לקיחה על ידי ד"א שמה לקיחה
ומירך ר"י דהתם מיירי בלאוהם הלולב
על ידי חורר כעין צנת כגון שסך
הלולב בקודר ואומו בקודר שסודר
מסייעו להחזיק וכי האי גוונא לא הויא
חלילה"א וכן משמע בההיא שמעתא
דצהכי מיירי דהא קאמר התם לא
ליהדוק אינש לולבא צהושענא דילמא
נמרי טרפי והוה חלילה רבא אמר
מני צמינו אוי חוץן משמע דשארין
מינו חוץן והיינו משום דההיא הוה
כעין דשמעתין דכריך ידיה ציירא
דכי האי גוונא שייכא חלילה ט:

הדרן עלך מקום שנהגו

כהנים גדולים ובניהן גיזברין וחתיניהם אמריכלין ועבדיהן חובטין את העם
במקלות (א) תנו רבנן ארבע צווחות צווחה עזרה ראשונה צאו מכאן בני עלי
שטימאז היכל ה' ועוד צווחה צא מיכן יששכר איש כפר ברקאי שמכבד
את עצמו ומחלל קדשי שמים דהוה כריך ידיה בשיראי ועבדי עבודה
ועוד צווחה העזרה שאו שערים ראשיכם ויכנס ישמעאל בן פיאיבי
תלמידו של פנחס וישמש בכהונה גדולה ועוד צווחה העזרה שאו שערים
ראשיכם ויכנס יוחנן בן נרבאי תלמידו של פנקאי וימלא כרסו מקדשי שמים
אמרו עליו על יוחנן בן נרבאי שהיה "אוכל ג' מאות עגלים ושותה ג' מאות
גרי יין ואוכל ארבעים סאה גזולות בקינוח סעודה אמרו כל ימיו של יוחנן
בן נרבאי לא נמצא נותר במקדש מאי סלקא ביה ביששכר איש כפר
ברקאי אמרי מלכא ומלכתא הוו יתבי מלכא אמר גדיא יאי ומלכתא אמרה
אימורא יאי אמרו מאן מוכח כהן גדול דקא מסיק קרבנות כל יומא אתא איהו
אחוי

(א) דלם. דופי: קורה: צייטס. כהן גדול היה וכן כולן (א) [והיו להן עבדים ממסגין וחובטין את העם]:
אלפ. מקלותיהם כמו לא בללה ולא ברומח במסכת שבת (דף קא.) לחשקן. יועלי רע: קולמוסין. שהיו כותבין איגרות לרעה: אמריכלין. אמר
כולו. על פיו נחתך כל יורק הקדש: שטימאז. דכתיב (שמואל א ב) אשר ישכבון את הנשים: כריך ידיה בשיראי. וחלילה פוסלת בקדשים
דבעינן ולקח הכהן (א) שיקח צעמאז ועוד דבזיון הוא: ישמעאל בן פיאיבי. כשר היה אצל אנשי ביתו היו בעלי זרוע: שלש מאות עגלין. שהיה
מגדל צביתו כהנים הרבה: מאי סלקא ציב. מה גמול נשתלם: מלכא ומלכתא. מלכי בית חשמונאי: גדיא יאי. גדי טוב למאכל יותר מן הכבש:

הכי גרסינן נימא סלחא סנאי הוו לא פרי סנאי הוו סנא קמא דרבי
יוסי היינו ר' שמעון ותנא קמא דרבי שמעון היינו רבי יוסי ומאי אף
אקמייתא: נימא סלחא סנאי הוו. תנא קמא דר' יוסי ללפת ולכרוב
ולא לקפלוט ותנא קמא דרבי שמעון ללפת ולקפלוט ולא לכרוב ורבי
יוסי ורבי שמעון כי הדדי סבירא
להו דללפת ולכרוב ולקפלוט: לא.
ת"ק דר' שמעון הוא ר' יוסי ות"ק
דר' יוסי הוא ר' שמעון ומאי אף
דקאמרי תרומיהו אקמייתא דתנא קמא
ידהו קיימי דהיינו אלפת דקאמר תנא
קמא דרבי יוסי ללפת ולכרוב וקאמר
ליה רבי יוסי אף לקפלוט כמו ללפת
אצל לכרוב לא ותנא קמא דרבי שמעון
נמי הכי קאמר ללפת ולקפלוט כרבי
יוסי וקאמר ליה רבי שמעון אף לכרוב
כמו ללפת אצל לקפלוט לא דהיינו
כתנא קמא דר' יוסי: בן זוהיין. שם
אביו זוהיין: כפליים צמעושר גרסי'.
אני אתן לכם כפליים שיש לכם עכשיו
פאה אתן לכם חולין מתוקין ומעושרין:
אין נותנין פאה לירק. משום דמפקע
ליה ממעשר דכתיב (דברים יד) וצא
הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך מי
שחין לו נחלה עמך חייב לעשר יא
פאה שיש לו נחלה עמך דהפקר יניחו
וכן צבשיית דהפקר פטור ממעשר
דכתיב (שמות כג) ואכלו אביוני עמך
וימתם תלכין חית העדה להן מה חיה
אוכלת ופטורה ממעשר אף אביונים
פטורין מן המעשר: למא ליה למימר
להן לא מפני כו'. הא קא יהיב להן
כפליים ומיחא חזו דלא עין צרה היא:
דלא נימרו דחויי מדחי לן. ולא יתן
לנו כלום דמה לו ליטול זו וליתן פי
שנים תלכין פאה לירק. שערס להן טעמא
של דבר: עורות קדשים. עור עולה
וחטאות ואשמות וקרבנות ציבור
שמחלקין עורות קדשי הקדשים
לכהנים דכתיב (ויקרא ו) עור העולה
אשר הקריב וילפינן בזהבס (דף קג):
מעולה כל עורות קדשי קדשים:
ולעבר. שכל יוס היו מחלקין אותן
לאנשי בית אב שעבדו היום שהמשמר
היה חלוק לששה צמי אבות לששה ימים
ומה שהגיע ליומן הן מרובה הן מועט
הוא נוטל אש"פ שיש יום שמרצים
היחידים להביא ציוס זה מחבירו:
צעלי זרועות. שהיו כהנים חוקקים
מחביריהם: לערב שבת. דכתיב (שמואל א
מיהו התם ולא יניחו לבעלי זרועות
ליטול זרועות: גדולי כהונה. שריס
שבהן: עמדו צעלי. כל כהני משמרות
יחד והקדישום לצדק הבית: צהר
הבית. רחצה פניה חוץ לעזרה ויש
שם מעלות כדאמרינן צפ"ק דיומא

(דף טו.) דלם. דופי: קורה. צייטס. כהן גדול היה וכן כולן (א) [והיו להן עבדים ממסגין וחובטין את העם]:
אלפ. מקלותיהם כמו לא בללה ולא ברומח במסכת שבת (דף קא.) לחשקן. יועלי רע: קולמוסין. שהיו כותבין איגרות לרעה: אמריכלין. אמר
כולו. על פיו נחתך כל יורק הקדש: שטימאז. דכתיב (שמואל א ב) אשר ישכבון את הנשים: כריך ידיה בשיראי. וחלילה פוסלת בקדשים
דבעינן ולקח הכהן (א) שיקח צעמאז ועוד דבזיון הוא: ישמעאל בן פיאיבי. כשר היה אצל אנשי ביתו היו בעלי זרוע: שלש מאות עגלין. שהיה
מגדל צביתו כהנים הרבה: מאי סלקא ציב. מה גמול נשתלם: מלכא ומלכתא. מלכי בית חשמונאי: גדיא יאי. גדי טוב למאכל יותר מן הכבש: